Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

RUNDA A PATRA DE EVALUARE

Adoptat: 2 decembrie 2022
Data publicării: 25 ianuarie 2023

Public
GrecoRC4(2022)13

RUNDA A PATRA DE EVALUARE

Prevenirea corupţiei cu privire la membrii Parlamentului, judecători şi procurori

AL TREILEA RAPORT *INTERIMAR* DE CONFORMITATE

Incluzând

FOLLOW-UP LA RAPORTUL AD-HOC (Regula 34)

ROMÂNIA

Traducere neoficială

Adoptat de GRECO la cea de-a 92-a Reuniune Plenară
(Strasbourg, 28 noiembrie-2 decembrie 2022)

GRECO Secretariat
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
☎ +33 3 88 41 20 00

www.coe.int/greco

Directorate General I
Human Rights and Rule of Law
Information Society and Action against Crime Directorate

I. INTRODUCERE

1. Acest al Treilea Raport *Interimar* de Conformitate care include Raportul de follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34) privind România evaluează măsurile luate de autorităţile din România în vederea implementării recomandărilor formulate în Raportul de evaluare a acestei ţări aferent rundei a patra de evaluare (a se vedea paragraful 2) cu tema *"Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului, judecători și procurori"* şi în Raportul ad-hoc (Regula 34) care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent rundei a patra (a se vedea paragraful 5).

2. Raportul de Evaluare aferent rundei a patra de evaluare privind România a fost adoptat de GRECO la cea de-a 70-a Reuniune Plenară (4 decembrie 2015) și a fost făcut public în data de 22 ianuarie 2016, după autorizarea de către România (GrecoEval IVRep(2015)4E).

3. Raportul de conformitate privind România (GrecoRC4(2017)24) a fost adoptat de GRECO la cea de-a 78-a Reuniune (8 decembrie 2017) și făcut public în data de 18 ianuarie 2018, după autorizarea de către România. Raportul a concluzionat că numai două din cele 13 recomandări formulate în Raportul de Evaluare aferent rundei a patra de evaluare au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare şi patru au fost parțial implementate. Acest nivel foarte scăzut de conformitate a fost considerat „global nesatisfăcător" în sensul Regulii 31, paragraful 8.3 din Regulile de Procedură ale GRECO. GRECO a decis, prin urmare, aplicarea Regulii 32, paragraful 2(i) și a solicitat delegației României informaţii suplimentare.

4. Raportul *Interimar* de Conformitate a fost adoptat de GRECO la cea de-a 83-a reuniune (21 iunie 2019) şi făcut public în data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. Nivelul de conformitate a rămas „global nesatisfăcător", autorităţilor române fiindu-le solicitată transmiterea de informaţii suplimentare.

5. GRECO a decis în cadrul celei de-a 78-a Reuniuni Plenare (4-8 decembrie 2017) aplicarea procedurii ad-hoc reglementată de Regula 34[1] cu privire la România ca urmare a reformelor din România, din anul 2017, care au afectat în mod critic sistemul de justiţie penală (inclusiv statutul judecătorilor şi procurorilor). GRECO a adoptat în cadrul celei de-a 79-a Reuniuni Plenare (19-23 martie 2018) Raportul ad-hoc conform Regulii 34, care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent Rundei a patra. Raportul de Follow-up la Raportul ad-hoc a fost adoptat de GRECO în cadrul celei de-a 83-a Reuniuni Plenare (17-21 iunie 2019) şi a fost făcut public la data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. GRECO a decis finalizarea procedurii ad-hoc şi continuarea evaluării conformităţii României cu privire la recomandările pendinte din Raportul ad-hoc conform Regulii 34, în cadrul Procedurii de conformitate aferente rundei a patra de evaluare aflată în desfăşurare.

6. În cel de-Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), adoptat de GRECO la cea de-a 87-a Reuniune (25 martie 2021) și făcut public în data de 5 mai 2021, GRECO a concluzionat că România a implementat satisfăcător sau a tratat în mod satisfăcător patru din cele treisprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare aferent Rundei a patra şi una din cele cinci recomandări din Raportul de Follow-up la Raportul Ad-hoc (Regula 34). GRECO a concluzionat că nivelul de conformitate cu recomandările a fost „global nesatisfăcător" şi a solicitat şefului delegaţiei României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte (şi anume

[1] Regula 34 din Regulile de Procedură ale GRECO prevede desfăşurarea unei proceduri ad-hoc în circumstanţe excepţionale, precum cazul în care GRECO primeşte informaţii de încredere referitoare la reforme instituționale, inițiative legislative sau modificări procedurale care pot conduce la încălcări grave ale standardelor anticorupție ale Consiliului Europei.

recomandările i-iv, vi, viii, ix, xi şi xiii din Raportul de evaluare aferent Rundei a patra şi recomandările i-iii şi v din Raportul adoptat conform Regulii 34) până la data de 31 martie 2022, termen extins până la 31 mai 2022. Acel raport, transmis la data de 28 aprilie 2022 şi actualizat la data de 30 mai 2022, constituie baza acestui raport.

7. GRECO a selectat Danemarca şi Turcia în vederea desemnării raportorilor pentru procedura de conformitate. Raportorii desemnaţi au fost domnul Anders RECHENDORFF din partea Danemarcei şi domnul Furkan USTAOĞLU din partea Turciei. Aceștia au fost sprijiniţi de Secretariatul GRECO în elaborarea prezentului Raport.

II. ANALIZĂ

8. GRECO a formulat treisprezece recomandări privind România în Raportul de Evaluare şi cinci recomandări în Raportul ad-hoc (Regula 34). În cel de-Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), GRECO a concluzionat că recomandările v, vii, x, xii, precum şi recomandarea iv din Raportul adoptat conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Conformitatea cu recomandările rămase este analizată mai jos.

Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului

Recomandarea i.

9. *GRECO a recomandat îmbunătăţirea transparenţei procesului legislativ (i) prin dezvoltarea în continuare a regulilor privind dezbaterile, consultările şi audierile publice, incluzând criterii pentru un număr limitat de circumstanţe în care să fie ţinute şedinţe secrete şi asigurarea implementării acestora în practică; (ii) prin evaluarea practicii existente şi revizuirea în consecinţă a regulilor pentru a asigura publicitatea în timp util a proiectelor legislative, amendamentelor la aceste proiecte, precum şi a agendelor şi rezultatelor şedinţelor comisiilor, şi pentru a asigura termene adecvate pentru depunerea amendamentelor şi (iii) prin luarea măsurilor corespunzătoare pentru ca procedura de urgenţă să fie aplicată cu titlu de excepţie într-un număr limitat de circumstanţe.*

10. GRECO reaminteşte că în cel de-Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), această recomandare a rămas neimplementată întrucât nicio informaţie nouă nu a fost furnizată.

11. Autorităţile române indică acum pentru partea (i) a recomandării că în contextul pandemiei de Covid-19, Senatul a elaborat reguli relevante ce stabileau care întâlniri urmau să fie organizate în format hibrid sau în întregime online; societatea civilă putea participa la aceste şedinte şi prezenta punctul de vedere cu privire la proiectele legislative aflate în dezbatere. Art. 44 din Regulamentul modificat al Senatului (Hotărârea Senatului nr. 50/2022) are un nou alineat, 6, care prevede că „Ședințele Comitetului liderilor grupurilor parlamentare se înregistrează de către Senat prin mijloace electronice și se stenografiază." Şi art. 67 are un nou alineat, (1^1), cu textul: „Lucrările comisiei, prin decizia acesteia, pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat." Modificările la alineatul 1 şi introducerea unui nou alineat, 4, la art. 135, prevăd: „Art. 135 alin. 1: Dezbaterile din ședințele Senatului se înregistrează pe bandă magnetică sau în format digital, se difuzează prin mijloace electronice și se stenografiază;" şi „(4) Ședințele Senatului pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat".

12. Autorităţile indică referitor la partea (ii) a recomandării că, în urma ședinței Biroului permanent al Senatului din data de 25 ianuarie 2021, Regulamentul Senatului

(aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005) a fost modificat şi completat prin Hotărârea nr. 10/2021 pentru a asigura senatorilor, deputaţilor şi Guvernului posibilitatea de a transmite proiecte şi propuneri legislative în format electronic pe site-ul Senatului printr-o aplicaţie care gestionează primirea şi înregistrarea acestor documente prin referire la iniţiator (*Aplicaţie pentru gestionarea înregistrării proiectelor legislative* - AGIPL).[2] Potrivit autorităţilor, Hotărârea nr. 10/2021 reprezintă un pas înainte pentru digitalizarea activității legislative a României. Camera Deputaţilor arată că, pentru a asigura respectarea principiului transparenţei, pe site-ul instituţiei sunt publicate informaţii referitoare la parcursul iniţiativelor legislative depuse la Camera Deputaţilor. Sunt prevăzute iniţiatorii, datele referitoare la evenimentele legislative, punctele de vedere cu privire la inițiativele legislative, avizele, rapoartele, soluțiile (adoptare, respingere), parcursul inițiativelor legislative (la comisii, pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților, la promulgare, încetarea procedurii legislative), sesizările de neconstituționalitate, deciziile Curții Constituționale, sesizările de reexaminare a inițiativelor legislative formulate de către Președintele României şi votul din plenul Camerei Deputaților, respectiv votul fiecărui deputat cu privire la inițiativele legislative.

13. Autorităţile nu raportează informaţii noi cu privire la partea (iii) a acestei recomandări.

14. GRECO reţine că pentru partea (i) a acestei recomandări, în Regulamentul Senatului au fost introduse modificări ca urmare a pandemiei de Covid-19, care abordează parţial problema unei lipse de reguli adecvate care să permită dezbateri, consultări sau audieri publice dar doar în ceea ce priveşte Senatul. Cu toate acestea, în continuare nu există criterii/reguli clare pentru un număr limitat de circumstanţe în care şedinţele pot fi ţinute în secret cu privire la ambele camere. Cu privire la partea (ii) a recomandării, a fost făcut un notabil pas înainte cu privire la digitalizarea procesului legislativ, care în viitor poate fi de ajutor pentru abordarea problematicii privind publicitatea informaţiilor în timp ultil şi asigurarea termenelor adecvate pentru depunerea amendamentelor. Cu toate acestea, nu implementează nici măcar parţial partea (ii) a recomandării. Cât despre partea (iii), GRECO reţine că nu există evoluţii.

15. GRECO concluzionează că recomandarea i a fost parţial implementată.

Recomandarea ii.

16. *GRECO a recomandat i) dezvoltarea unui cod de conduită pentru membrii Parlamentului şi ii) asigurarea existenţei unui mecanism de respectare a acestuia atunci când este necesar.*

17. GRECO reaminteşte că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate, această recomandare a rămas parţial implementată. Partea (i) a recomandării a fost deja implementată într-o manieră satisfăcătoare prin adoptarea unui cod de conduită. Partea (ii) a acestei recomandări a rămas neimplementată întrucât nu au fost transmise informaţii noi.

18. Autorităţile indică acum că, în ceea ce priveşte partea (ii) a recomandării, în 2021 şi 2022 comisiile juridice ale camerelor Parlamentului, care sunt competente să soluţioneze orice încălcare a Codului de conduită de către senatori şi deputaţi, au fost sesizate cu cazuri disciplinare privind senatori și deputați (în 2021 au fost două cazuri privind deputaţi, în 2022 a fost un caz privind un deputat[3] şi în 2021 a fost un caz privind un senator). Procedura disciplinară privind cazul senatorului a fost finalizată cu adoptarea Hotărârii nr. 13/2021 a Biroului permanent al Senatului, sancţionând

[2] https://www.senat.ro/agipl/agipl.aspx

[3] http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?id=1046.

senatorul cu avertisment scris. Această sancţiune a fost confirmată de Plenul Senatului la data de 17 mai 2021, prin respingerea contestaţiei senatorului. Cât priveşte cazurile referitoare la deputaţi: Comisia juridică a Camerei Deputaţilor a organizat o audiere după care a emis o opinie pentru Biroul permanent propunând o soluţie. Toţi deputaţii în cauză au fost sancţionaţi cu avertisment scris.

19. GRECO reţine că există proceduri legale implementate pentru ambele camere ale Parlamentului, care pot aplica regulile Codului de conduită şi legislaţia în materie, aşa cum solicită partea (ii) a acestei recomandări.

20. GRECO concluzionează că recomandarea ii a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Recomandarea iii.

21. *GRECO a recomandat adoptarea de măsuri pentru i) a clarifica implicaţiile pentru membrii Parlamentului ale prevederilor existente în materia conflictelor de interese indiferent dacă un astfel de conflict poate fi pus în lumină şi de către declaraţiile de avere şi de interese şi ii) a extinde definiţia dincolo de interesele financiare personale şi iii) a introduce o cerinţă de dezvăluire ad-hoc atunci când un conflict între anumite interese private ale unui membru al Parlamentului poate apărea în raport cu o chestiune aflată în lucru în procedurile parlamentare – în plen sau în comisii – sau în altă activitate legată de mandatul acestuia.*

22. GRECO reaminteşte că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate, această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informaţie nouă nu a fost transmisă.

23. Autorităţile române indică acum că Strategia Naţională Anticorupţie 2021-2025 prevede la obiectivul specific nr. 5.2 "- *Asigurarea integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, măsura privind evaluarea şi actualizarea legislaţiei privind cadrul de integritate, pentru a răspunde recomandărilor internaţionale."* Implementarea măsurii a început în februarie 2022, atunci când contractul de finanţare a fost semnat în cadrul unui proiect finanţat din fonduri UE aflat în curs. Obiectivul 5.2 va aborda problemele ridicate în această recomandare.

24. GRECO reţine că anumite aspect ale acestei recomandări ar putea fi tratate prin Strategia Naţională Anticorupţie 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 5.2 (asigurarea integrităţii în exercitarea funcţiilor publice), ceea ce este încurajator. Cu toate acestea, acest aspect nu a fost transpus încă în vreo măsură concretă.

25. GRECO concluzionează că recomandarea iii rămâne neimplementată.

Recomandarea iv.

26. *GRECO a recomandat stabilirea unui set robust de restricţii cu privire la cadouri, ospitalitate, favoruri şi alte beneficii pentru parlamentari şi asigurarea că un astfel de sistem este înţeles şi aplicat în mod corespunzător.*

27. GRECO reaminteşte că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informaţie nouă nu a fost transmisă.

28. Autorităţile indică acum că în continuare nu există nicio informaţie nouă transmisă de Parlament cu privire la această recomandare.

29. GRECO reţine că nu au existat evoluţii noi cu privire la această recomandare şi concluzionează că recomandarea iv rămâne neimplementată.

Recomandarea vi.

30. *GRECO a recomandat introducerea de reguli privind modul în care membrii Parlamentului să interacţioneze cu lobby-işti şi alţi terţi care urmăresc să influenţeze procesul legislativ.*

31. GRECO reaminteşte că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informaţie nouă nu a fost transmisă.

32. Autorităţile române indică acum că Strategia Naţională Anticorupţie 2021-2025 prevede la obiectivul specific nr. 3.2: *Extinderea culturii transparenţei pentru o guvernare deschisă în administraţia publică, următoarea măsură cu un termen permanent de implementare: "Consolidarea și extinderea platformei Registrului Unic de Transparență a Intereselor (RUTI) la nivelul Parlamentului României și administrației publice locale, precum şi prin creșterea gradului de conștientizare a importanței principiilor integrității și transparenței și integrității în procesele decizionale."* Parlamentul şi Secretariatul General al Guvernului sunt responsabile pentru implementarea măsurii.

33. GRECO reţine că anumite aspect ale acestei recomandări ar fi posibil să fie abordate prin Strategia Naţională Anticorupţie 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 3.2 (prin extinderea Registrului Unic de Transparență a Intereselor RUTI pentru a include membrii Parlamentului), ceea ce este încurajator. Cu toate acestea, nu au fost încă furnizate rezultate concrete.

34. GRECO concluzionează că recomandarea vi rămâne neimplementată.

Recomandarea viii.

35. *GRECO a recomandat analizarea și îmbunătățirea sistemului de imunități al parlamentarilor în exercițiu, inclusiv al acelora care sunt și actuali sau foști membri ai Guvernului, inclusiv prin reglementarea unor criterii clare și obiective privind deciziile de ridicare a imunității și prin renunțarea la necesitatea ca organele de urmărire penală să înainteze întregul dosar.*

36. GRECO reaminteşte că această recomandare a fost parţial implementată în Raportul de Conformitate anterior, pe baza modificărilor aduse Regulamentului Camerei Deputaţilor. Aceste amendamente au inclus criterii şi o procedură pentru ridicarea imunităţii parlamentare a deputaţilor, inclusiv a acelora care sunt şi membri ai Guvernului, dar prevederi similar nu au fost incluse în Regulamentul Senatului. GRECO a reţinut, de asemenea, că solicitările de urmărire penală, reţinere, arest sau percheziţie a membrilor Parlamentului trebuie să fie motivate în fapt şi în drept. GRECO a luat act de intenţia Vicepreşedintelui Camerei Deputaţilor de a transmite o scrisoare oficială Procurorului General prin care se consemna că nu există o obligaţie a procurorilor în aceste cazuri de a transmite întregul dosar. În cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), GRECO a reţinut că o obligaţie informală către organele de urmărire penală de transmitere a întregului dosar în cazul urmăririi penale a unui actual sau fost ministru, care totodată era şi membru al Parlamentului, a fost aparent desfiinţată printr-o scrisoare. În orice caz, a rămas neclar dacă această practică informală a fost în continuare menţinută cu privire la membrii Parlamentului care *nu sunt* actuali sau foşti membri ai Guvernului, în cazul în care organele de urmărire penală solicită reţinerea, percheziţia sau arestarea lor. GRECO a reamintit, de asemenea,

necesitatea elaborării unor criterii clare şi obiective pentru deciziile de ridicare a imunităţii senatorilor, pentru a reflecta regulile deja în vigoare la Camera Deputaţilor.

37. Autorităţile indică acum că *Propunerea pentru completarea şi modificarea Regulamentului Senatului* pentru a reflecta prevederile relevante din Regulamentul Camerei Deputaţilor, a fost adoptată şi publicată în Monitorul Oficial din data de 7 noiembrie 2022. Aceste amendamente includ un nou alineat, 2^1, la art. 165 din Regulamentul Senatului, stabilind procedura pentru solicitarea urmăririi penale a senatorilor care sunt şi actuali sau foşti membri ai Guvernului. Trebuie aduse agumente în favoarea şi împotriva ridicării imunităţii senatorului care este sau a fost membru al Guvernului şi trebuie îndeplinite criteriile şi liniile directoare pentru ridicarea imunităţii parlamentare incluse în Capitolul V din Raportul Comisiei de la Veneţia privind domeniul de aplicare şi ridicarea imunităţii parlamentare (CDL-AD(2014)011). Modificările includ, de asemenea, un nou alineat, 7^1, la art. 190 privind imunitatea parlamentară, cu acelaşi conţinut referitor la procedura pentru încuviinţarea ridicării imunităţii parlamentare a senatorilor pentru a permite astfel reţinerea, arestarea sau percheziţia lor, cu acordul prealabil al Senatului.

38. GRECO ia act de modificările Regulamentului Senatului care acum reflectă modificările aduse Regulamentului Camerei Deputaţilor pentru ridicarea imunităţii parlamentare a membrilor Parlamentului, inclusiv a acelora care sunt actuali sau foşti membri ai Guvernului. Ambele camere ale Parlamentului aplică acum reguli similare pentru ridicarea imunităţii membrilor lor.

39. GRECO concluzionează că recomandarea viii a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Recomandarea ix.

40. *GRECO a recomandat ca autoritatea parlamentară să înfiinţeze pentru membrii săi i) un sistem de consiliere prin care parlamentarii să poată solicita sfaturi în materie de integritate şi ii) să ofere formare specializată şi regulată cu privire la implicaţiile normelor existente şi a celor care vor fi adoptate în materia prezervării integrităţii parlamentarilor, inclusiv viitorul Cod de conduită*

41. GRECO reaminteşte că această recomandare nu a fost implementată în cel de-al Doilea Raport *Interimar* deoarece nicio informaţie nouă nu a fost transmisă.

42. Autorităţile române indică acum că ambele camere ale Parlamentului au informat că, prin Ordin al Secretarului General, „au fost desemnate persoane" care, în cooperare cu Agenţia Naţională de Integritate, să consilieze membrii Parlamentului şi personalul aferent cu privire la declaraţiile de avere şi de interese. Comisiile juridice, prin Biroul permanent al Senatului, joacă, de asemenea, un rol în acest domeniu cu privire la senatori pentru a clarifica orice posibilă situaţie de incompatibilitate.

43. GRECO reţine că informaţia primită de la autorităţi este similară celei primite în rapoartele de Evaluare, Conformitate şi Interimar de Conformitate şi nu sunt transmise elemente noi.

44. GRECO concluzionează că recomandarea ix rămâne neimplementată.

Prevenirea corupţiei cu privire la judecători şi procurori

Recomandarea xi.

45. *GRECO a recomandat ca sistemul de justiţie să răspundă mai bine riscurilor de integritate ale judecătorilor şi procurorilor, în special prin i) abordarea de către Consiliul Superior al Magistraturii şi Inspecţia Judiciară a unui rol mai activ în materie*

de analiză, informare şi îndrumare şi ii) consolidarea rolului şi eficienţei titularilor funcţiilor de conducere din fruntea instanţelor şi parchetelor, fără a fi afectată independenţa judecătorilor şi procurorilor

46. GRECO reaminteşte că părţile i) şi ii) ale acestei recomandări au fost parţial implementate în rapoartele de conformitate anterioare. Urmare descoperirii „reţelelor infracţionale" din România, găsite ca având legături cu „practicile dubioase relaţionate" în cadrul sistemului judiciar (a se vedea Raportul de Evaluare, para. 114), această recomandare a fost formulată pentru a aborda ineficienta implementare a politicilor preventive, care identifică zone predispuse la risc cu insuficiente controale interne. Această implementare ineficientă a fost constatată în structuri existente în România: Inspecţia Judiciară şi Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare, "CSM"). A fost de asemenea observată în legătură cu cei care aveau responsabilităţi manageriale în instanţe şi parchete, a căror sarcină a fost îngreunată ca urmare a rolului lor foarte limitat de a gestiona cazuri de suspiciune sau neregularităţi în cadrul sistemului – care trebuiau sa fie abordate.

47. Autorităţile indică acum, cu privire la partea i) a recomandării, că CSM are o practică consacrată de a decide asupra potenţialelor situaţii de incompatibilitate sau interdicţii (Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor), la solicitarea judecătorilor sau procurorilor, anterior preluării funcţiei sau înaintea desfăşurării unei activităţi. Sinteze ale hotărârilor CSM în această materie sunt publicate în aplicaţia denumită "EMAP" într-o secţiune destinată judecătorilor şi procurorilor.[4] Aceasta din urmă cuprinde, de asemenea, hotărâri finale anonimizate în materie disciplinară.[5] Toţi judecătorii şi procurorii au conturi în EMAP, ceea ce le oferă acces la multe platforme diferite, *inter alia*, la ECRIS, care este o platformă centralizată la nivel naţional folosită de toate instanţele de judecată din ţară pentru gestionarea electronică a dosarelor (https://emap.csm1909.ro/Ecris/EcrisCdms.aspx), precum şi la Monitorul Oficial, care este actualizat zilnic. În plus, jurisprudenţa în materie disciplinară a completelor de cinci judecători al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie este disponibilă pe pagina de internet a curţii.[6] Autorităţile pretind că ambele - "portalul EMAPl" şi pagina de internet a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie - oferă îndrumări utile judecătorilor şi procurorilor.

48. Autorităţile arată că – pentru partea ii) a recomandării, care se referă la consolidarea rolului şi eficienţei celor care ocupă funcţii de conducere la instanţe şi parchete – *Regulamentele privind numirea în funcții de conducere a judecătorilor și din aceste funcţii* şi *privind numirea în funcții de conducere a procurorilor și revocarea din aceste funcţii* au fost aprobate în anul 2019.[7] În anul 2021 au fost organizate două concursuri în baza acestor regulamente: unul pentru judecători pentru curţile de apel, tribunale, tribunalele specializate şi judecătorii şi celălalt pentru procurori pentru parchetele de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunalele specializate şi judecătorii. În aceste concursuri, evaluarea "planurilor manageriale" – care trebuie pregătite de către fiecare candidat şi care trebuie să includă o descriere a motivului pentru care ar dori o anumită poziţie de conducere şi obiectivele pe care le propun pentru această poziţie – a fost derulată de comisii de evaluare şi a inclus criterii de integritate. Aceste

[4] Disponibil la https://emap.csm1909.ro/PageDetails.aspx?PageId=326&FolderId=8935&FolderTitle=Sinteza-soluţiilor-adoptate-la-nivelul-Consiliului-Superior-al-Magistraturii-în-materia-incompatibilităţilor-şi-interdicţiilor-stabilite-de-lege-în-sarcina-judecătorilor-şi-procurorilor .

[5] Hotărârile Secţiei pentru judecători în materie disciplinară sunt disponibile https://emap.csm1909.ro/Pages.aspx?PageId=327 iar cele ale Secţiei pentru procurori în mateire disciplinară la https://emap.csm1909.ro/Pages.aspx?PageId=331. Conform articorului 63 (1) versiunea finală al Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotarârea nr. 1073/2018 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

[6] https://www.iccj.ro/en/jurisdictional-structures/the-5-judge-panels-the-9-judge-panel/

[7] Hotărârea nr. 573 din 10 aprilie 2019 a Secţiei pentru judecători a CSM şi Hotărârea nr. 234 din 9 aprilie 2019 a Secţiei pentru procurori – ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Part I, Nr. 279 din 11 aprilie 2019.

standarde sunt reglementate de cadrul legislativ în vigoare (în Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor, Legea privind organizarea judiciară, Codul de conduită al judecătorilor şi procurorilor).

49. Autorităţile fac referire în continuare la cursurile de formare pentru management judiciar, etică şi deontologie organizate de Institutul Naţional de Magistratură în anul 2021[8]. Fac referire, de asemenea, la evaluările Inspecţiei Judiciare cu privire la îndeplinirea obiectivelor de management, care au continuat în anul 2021 prin controale de fond sau manageriale, concretizându-se în rapoarte care au făcut obiectul aprobării de către CSM. Aceste evaluări sunt derulate anual în cadrul instanţelor de judecată şi parchetelor. Fiecare domeniu de activitate este controlat la intervale regulate de timp (la fiecare 5 sau 6 ani). În plus, oricând pot fi derulate controale dacă sunt primite informaţii referitoare la nereguli recurente la anumite instanţe de judecată sau parchete. Dacă există o încălcare a Codului de conduită sau o abatere disciplinară, Inspecţia Judiciară începe *ex officio* propria cercetare. Dacă sunt identificate neregularităţi la nivel managerial, atunci Inspecţia Judiciară poate propune revocarea judecătorului sau procurorului în cauză din funcţia de conducere. Odată ce raportul Inspecţiei Judiciare şi hotărârea au fost aprobate, acestea se publică pe pagina de internet a CSM.

50. GRECO apreciază ca binevenite măsurile evidenţiate de autorităţile române, *inter alia* pentru partea i): practica CSM de a decide, la solicitarea judecătorilor şi procurorilor, asupra potenţialelor situaţii de incompatibilitate sau interdicţii; asigurarea accesului online la hotărârile în materie disciplinară pronunţate de completurile de cinci judecători ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie; organizarea continuă a cursurilor de formare în domeniul managementului judiciar, eticii şi deontologiei/conduitei. Sunt oferite, de asemenea, informaţii cu privire la rolul mai activ al Inspecţiei Judiciare din perspectiva analizei, informării şi îndrumării cu privire la riscurile de integritate ale judecătorilor şi procurorilor. Cu privire la partea ii) a acestei recomandări, care abordează funcţiile manageriale în cadrul instanţelor de judecată şi parchetelor – unele dintre măsurile introduse pot avea un impact pozitiv. Aceasta include concursurile recente pentru numirea judecătorilor şi procurorilor în poziţii manageriale, ceea ce indică o capacitate de răspuns a sistemului judiciar la riscurile asupra integrităţii judecătorilor şi procurorilor. Mai presus de toate, aceste măsuri au sporit conştientizarea riscurilor privind integritatea judecătorilor şi procurorilor şi nevoia pentru o abordare mai proactivă pentru a preveni astfel de riscuri. Efectele pe termen lung ale măsurilor raportate trebuie să fie urmărite de către autorităţile judiciare.

51. GRECO concluzionează că recomandarea xi a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Prevenirea corupției cu privire la procurori în mod specific

Recomandarea xiii.

52. *GRECO a recomandat ca procedura pentru numirea în şi revocarea din funcţiile cele mai înalte din parchet, cu excepţia Procurorului General, prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004, să includă un proces care să fie atât transparent cât şi bazat pe*

[8] Două seminare au fost organizate în Bucureşti, la care au participat 27 de judecători, cinci procurori, cinci personae din categoria personalului de sprecialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor. Patru seminare au fost, de asemenea, organizate în anul 2021 în domeniul managementului judiciar în cadrul proiectului Justiţie *2020: profesionalism şi integritate*. SIPOCA: 453/MySMIS: 118978: în perioada 24-25 mai 2021, a avut loc la Bucureşti *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 21 de judecători; în perioada 7- 8 iunie 2021 a avut loc la Bucureşti *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 21 de procurori; în perioada 18-19 octombrie 2021 a avut loc la Bucureşti *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 14 judecători; în perioada 27-28 septembrie 2021, a avut loc la Bucureşti *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 19 procurori.

criterii obiective, iar Consiliului Superior al Magistraturii să i se dea un rol mai important în această procedură.

53. GRECO reaminteşte că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. Proiectul de Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor nu fusese încă transmis Parlamentului. GRECO a fost în mod special îngrijorat că acordarea unui rol sporit CSM în procedura de numire şi revocare din funcţiile cele mai înalte din parchet (altele decât cea de Procuror General) nu părea să fie avută în vedere. La fel ca înainte, Secţia pentru procurori a CSM putea doar să emită un aviz consultativ cu privire la propunerea Ministrului Justiţiei. Mai mult decât atât, comisia de selecţie prevăzută în proiectul de lege trebuia să includă doar un procuror printre cei şapte membri. GRECO a concluzionat că implicarea Ministrului Justiţiei în numirea/revocarea procurorilor în/din funcţiile cele mai înalte din parchet a rămas considerabilă şi prezenta un risc de influenţă politică nepotrivită.

54. Autorităţile române indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor, precum şi noua Lege privind organizarea judiciară şi noua Lege privind Consiliul Superior al Magistraturii au fost adoptate de către Senat la data de 17 octombrie 2022. Cele trei legi au fost atacate la Curtea constituţională la data de 26 octombrie 2022 iar la data de 9 noiembrie 2022 Curtea Constituţională a anunţat că a respins toate contestaţiile ca nefondate.[9] La data de 15 noiembrie 2022, toate cele trei legi au fost promulgate de Preşedintele României.[10]

55. Autorităţile arată că noua Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor prevede transparenţa procedurii de numire a procurorilor în funcţiile cele mai înalte din parchet prin publicarea vacantării împreună cu procedura de selecţie pe pagina de internet a Ministerului Justiţiei cu cel puţin 40 de zile înaintea datei la care interviurile candidaţilor încep (art. 145 alin. 2 din Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor). În plus, audierea candidaţilor pe durata interviului lor va fi transmisă audio-video în direct pe pagina de internet a Ministerului Justiţiei, va fi înregistrată şi apoi publicată pe pagina sa de internet (art. 146 alin. 8). Autorităţile transmit mai departe că Legea prevede şi o implicare mai activă a CSM, în special prin faptul că interviurile candidaţilor vor fi ţinute în faţa unei comisii care include doi procurori *desemnaţi* de Secţia pentru procurori a CSM (art. 146 alin. 2). Autorităţile adaugă că sunt prevăzute în mod expres criterii obiective cu privire la competenţe specifice necesare poziţiei manageriale în discuţie, verificarea competenţelor manageriale şi de comunicare şi evaluarea candidaţilor (art. 161 alin. 2).

56. GRECO ia act de noile evoluţii legislative cu privire la numirea procurorilor în funcţiile cele mai înalte din parchet. Potrivit art. 144 alin. 1 din Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor, Preşedintele României decide cu privire la numirea procurorilor în cele mai înalte funcţii, la propunerea Ministrului Justiţiei. Aceasta îi lasă în continuare un rol important Ministrului Justiţiei în procedura de numire, dat fiind că el/ea trebuie să selecteze candidaţi şi să facă o propunere motivată pentru fiecare din funcţiile manageriale (art. 147 alin. (1). Cu toate acestea, CSM pare să fi primit un rol ceva mai puternic în această procedură (art. 148 alin. 2), dat fiind că trebuie să emită o opinie care face ca Ministrul să-şi reconsidere alegerea candidatului. În orice caz, legea nu prevede mai mult decât un rol consultativ al CSM pentru propunerea finală a Ministrului Justiţiei. Din acest motiv, nu pare că rolul CSM a sporit mai mult decât marginal. Cu toate acestea, GRECO nu poate evalua vreo practică la acest moment, dat fiind că legea abia a fost adoptată.

57. GRECO reţine că, referitor la revocarea procurorilor din funcţiile înalte din parchet, Secţiunea a 3-a din Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor prevede motive concrete de revocare. Aceste motive sunt verificate de către Inspecţia Judiciară, care

[9] https://www.ccr.ro/comunicat-de-presa-9-noiembrie-2022/ (in Romanian).
[10] https://www.presidency.ro/ro/media/decrete-si-acte-oficiale/decrete-semnate-de-presedintele-romaniei-klaus-iohannis1668520683

elaborează un raport transmis către CSM (Secţia pentru procurori) pentru discuţii, iar procurorul în cauză este notificat şi poate formula obiecţii. Decretul de revocare emis de Preşedinte la propunerea Ministrului Justiţiei cu avizul Secţiei pentru procurori a CSM poate fi contestat la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a cărei hotărâre este definitivă.

58. Per total, GRECO recunoaşte că procedura de numire a fost făcută mai transparentă şi au fost stabilite criterii pentru numirea şi revocarea procurorilor în/din funcţiile cele mai înalte din parchet. Cu toate acestea, rămâne de văzut dacă în practică CSM a primit un rol mai puternic în această procedură.

59. GRECO concluzionează că recomandarea xiii a fost implementată parţial.

Recomandările formulate în Raportul Ad-hoc adoptat conform Regulii 34 din iunie 2019

Regula 34 Recomandarea i.

60. *GRECO a recomandat i) să se analizeze corespunzător impactul modificărilor asupra viitoarei structuri de personal a instanțelor și parchetelor pentru a fi adoptate măsurile tranzitorii necesare și ii) regulamentul de aplicare ce urmează a fi adoptat de CSM cu privire la promovarea judecătorilor și procurorilor să reglementeze criterii adecvate, obiective și clare, care să aibă în vedere calificările și meritele reale ale acestora.*

61. GRECO reaminteşte că ambele părţi, partea (i) şi partea (ii), ale acestei recomandări au fost apreciate ca parţial implementate în Raportul de Conformitate anterior. Temeiul pentru această recomandare a fost reprezentat de cele câteva sute de modificări la Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor, Legea privind organizarea judiciară şi Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). Era de aşteptat ca efectul combinat al acestor amendamente să aibă un impact semnificativ asupra forţei de muncă şi a capacităţii generale a instanţelor de judecată şi organelor de parchet, în special prin riscuri de plecare din magistratură şi de arbitrariu în promovare – şi nu era prevăzută nicio perioadă de tranziţie. În Raportul de Conformitate anterior, GRECO a reţinut că noile proiecte erau în curs de elaborare, înlăturând, printre altele, sistemul pensionării anticipate şi prelungirea perioadei de formare, ducând la implementarea parţială a recomandării.

62. Autorităţile indică acum că, referitor la partea (i) a recomandării (care priveşte problematica sistemului de pensionare anticipată şi durata stagiului de formare pentru judecători şi procurori), prevederile referitoare la sistemul de pensionare anticipată (introduse prin modificarea art. 82 alin. 3 din Legea privind statutul judecătorilor şi procuroriror)[11] au fost abrogate prin art. I al Legii nr. 86/2021.[12]

63. Autorităţile indică, de asemenea, că noua Lege privind statutul judecătorilor şi procuroriror prevede că durata de formare pentru judecători şi procurori stagiari este de patru ani în loc de şase (art. 44 alin. 1: un an de formare în plus celor trei ani de studiu în cadrul Institutului Naţional al Magistraturii). Pe durata acestui stagiu de

[11] Reiterăm că sistemul de pensionare anticipate a fost introdus prin Legea nr. 242/2018 (prin modificarea art. 82 alin (3) din Legea nr. 303/2004) şi amânat până în ianuarie 2022 prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 92/2018.

[12] Legea nr. 86/2021 privind modificarea art. I pct. 142 din Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și privind abrogarea art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiţiei.

formare, aceştia vor fi obligaţi să îşi continue formarea profesională sub coordonarea unui judecător sau procuror anume desemnat (art. 44 alin. 2).

64. Autorităţile se referă, pentru partea (ii) a recomandării (promovarea judecătorilor şi procurorilor în poziţii ierarhic superioare), la adoptarea de către CSM a două regulamente privind numirea/promovarea judecătorilor şi procurorilor (Hotărârea nr. 1.348 din data de 17 septembrie 2019 a Secţiei pentru judecători a CSM pentru aprobarea *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor* şi Hotărârea nr. 681 din data de 23 iulie 2019 pentru aprobarea *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a procurorilor în funcţii de execuţie)*. Acestea prevăd criterii ale procedurilor de promovare a judecătorilor şi procurorilor care au la bază elemente clare şi obiective. Există criterii de evaluare (art. 43 alin. 1, art. 45 alin. 1) care se aplică diferitelor etape în procedura de selecţie pentru ambele promovări, „pe loc" şi „promovare efectivă". Pentru ca un candidat să fie declarat admis, el/ea trebuie să obţină un număr specific de puncte/note. Punctajul total al fiecărui candidat este publicat pe pagina de internet a CSM şi a Institutului Naţional al Magistraturii şi poate fi contestat la Secţia pentru judecători a CSM. Rezultatele finale sunt publicate şi prezentate Secţiei pentru judecători a CSM pentru validare. Conform Regulamentului pentru promovarea procurorilor, sunt aplicate în mare măsură principii şi condiţii similare.

65. Pe baza acestor două Regulamente, între 2019 şi 2022 au fost organizate şapte concursuri de promovare pentru judecători (două sunt încă în curs) şi cinci pentru procurori. Astfel, 1218 judecători şi 642 de procurori au obţinut poziţii ierarhic superioare până în prezent.

66. GRECO reţine toate informaţiile transmise de autorităţile din România. Cu privire la partea i) a acestei recomandări, printre altele, autorităţile fac referire la Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor care a pus punct sistemului de pensionare anticipată a judecătorilor şi procurorilor, ceea ce este binevenit. GRECO reţine, de asemnea, că durata stagiului de formare pentru judecători şi procurori a fost redusă la patru ani în total. Prin urmare, partea (i) a recomandării a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare. Cât despre partea (ii) a recomandării, cele două *Regulamente privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor* (Hotărârea nr. 1.348 şi Hotărârea nr. 681 – ambele puse la dispoziţia GRECO) stabilesc criterii pentru numirea în poziţii ierarhic superioare. Aceste criterii merg în direcţia bună. În plus, autorităţile au transmis date care arată că un număr mare de judecători şi procurori au fost promovaţi conform noilor criterii. Poate fi concluzionat, prin urmare, că şi această parte de recomandare a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

67. GRECO concluzionează că recomandarea i formulată conform Regulii 34 a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Regula 34 Recomandarea ii.

68. *GRECO a recomandat să fie abandonată crearea noii secții speciale pentru investigarea infracțiunilor din justiție.*

69. GRECO reaminteşte că această recomandare a fost parţial implementată în Raportul de Conformitate anterior. GRECO a reţinut că prevederile din Legea privind organizarea judiciară, care au plasat Secţia de investigare a infracţiunilor din justiţie în afara structurii ierarhice a sistemului de parchete din România, au fost apreciate ca neconstituţionale de către Curtea Constituţională. Aceste dispoziţii ar fi permis procurorului șef al Secţiei să retragă căile de atac declarate de alte parchete, inclusiv de către Procurorul General, la instanțele ierarhic superioare, în cazurile de corupție.

GRECO a reţinut că această evoluţie profund îngrijorătoare, criticată în Raportul său de Follow-up a fost inversată. GRECO a salutat, de asemenea, elaborarea de propuneri legislative care prevedeau desfiinţarea formală a Secţiei.

70. Autorităţile indică acum că, la data de 28 februarie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 49/2022 *privind desființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*. Legea a fost atacată la Curtea Constituţională, însă Curtea Constituţională a respins obiecţia de neconstituţionalitate. Legea nr. 49/2022 a fost promulgată şi publicată în Monitorul Oficial nr. 244 din 11 martie 2022.[13]

71. Potrivit art. 1 alin. 2 din Legea nr. 49/2022, cauzele aflate în curs de soluționare la Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție vor fi transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție către parchetele competente (în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi) care le vor soluţiona. Cauzele finalizate vor fi, de asemenea, transmise parchetelor competente în termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a Legii. Infracţiunile comise de: judecători, procurori, membrii CSM, judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, procurorii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, judecătorii de la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel şi procurorii de la parchetele de pe lângă aceste curţi, precum şi judecătorii Curţii Constituţionale a României – trebuie investigate de Secția de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (art. 3 alin. 1).

72. Parchetele de pe lângă curţile de apel sunt competente să efectueze urmărirea penală cu privire la infracţiunile comise de judecătorii de la judecătorii, tribunale, tribunale militare şi de către procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanţe (art. 3 alin. 2). Procurorii competenţi să efectueze urmărirea penală în cauzele menţionate mai sus vor fi desemnaţi de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la propunerea Plenului CSM, pentru o perioadă de patru ani (procedura reglementată de Legea nr. 49/2022). Desemnarea poate fi reînoită pentru o nouă perioadă de patru ani.

73. Potrivit art. 4 alin. 1, procurorii sus-menţionaţi trebuie să îndeplinească următoarele cerinţe: să aibă grad profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; o vechime de cel puțin 15 ani în funcția de procuror; să fi obţinut calificativul „foarte bine" la ultimele două evaluări profesionale și să nu fi fost sancționați disciplinar în ultimii trei ani; să aibă o conduită morală ireproșabilă şi o experiență profesională semnificativă în supravegherea sau efectuarea urmăririi penale.

74. Procurorii care sunt desemnaţi să efectueze urmărirea penală în cauzele prevăzute de art. 3 alin. 2 trebuie să îndeplinească următoarele cerinţe: să-şi desfăşoare activitatea în cadrul secțiilor de urmărire penală ale parchetelor de pe lângă curțile de apel; au dobândit o vechime de cel puțin 12 ani în funcția de procuror; au obţinut calificativul „foarte bine" la ultimele două evaluări profesionale și nu au fost sancționați disciplinar în ultimii trei ani; au o conduită morală ireproșabilă şi o experiență profesională semnificativă în supravegherea sau efectuarea urmăririi penale.

75. Nivelul „experienței profesionale semnificative" solicitat procurorilor propuşi pentru desemnare va fi evaluat pe baza informaţiilor şi documentelor relevante pentru activitatea acestora, solicitate de către parchete (având în vedere specificitatea şi complexitatea cauzelor soluţionate de respectivii procurori).

[13] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/252558

76. Procurorii care îndeplinesc aceste cerinţe îşi pot transmite opţiunea către CSM, care verifică dacă toate condiţiile au fost îndeplinite. Va solicita, de asemenea, informaţii de la parchete cu privire la date statistice referitoare la activitatea derulată în ultimii 5 ani, inclusiv rata de achitări, restituiri, condamnări, eventualele sesizări făcute de persoanele cercetate și soluțiile date la acestea, precum și orice alte informaţii relevante. CSM (direcţia de specialitate) solicită, de asemenea, informaţii de la parchetele în cadrul cărora procurorul în cauză şi-a desfăşurat activitatea în ultimii cinci ani, de la instanţele de judecată și barou, cu privire la conduita în exercitarea atribuțiilor profesionale, relațiile cu procurorii, judecătorii, celălalt personal al parchetului și al instanței de judecată, avocații, justițiabilii, experții și interpreții, conduita în societate, integritatea, evitarea conflictelor de interese de orice natură și imparțialitatea, precum și orice alte aspecte relevante. CSM (direcţia de specialitate) solicită, de asemenea, informaţii de la Inspecţia Judiciară cu privire la integritatea şi imparţialitatea procurorului în cauză.

77. După desemnare, procurorii își încep activitatea în cadrul Secţiei de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (art. 3 alin. 1). Pot fi desemnaţi maximum 14 procurori în cadrul Secţiei de urmărire penală și criminalistică şi maximum trei procurori în cadrul fiecărei unităţi de parchet de pe lângă curţile de apel.

78. În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a Legii nr. 49/2022, Plenul CSM propune Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție procurorii ce urmează a fi desemnaţi.

79. GRECO reţine că Legea nr. 49/2022 – cu privire la care a primit o traducere a prevederilor relevante pentru această recomandare – prevede desfiinţarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție şi că nicio nouă secţie nu a fost creată, în linie cu această recomandare. Toate cauzele deschise/în curs/finalizate au fost sau sunt în proces de a fi transferate către structurile existente capabile şi competente pentru a le soluţiona.

80. GRECO concluzionează că recomandarea ii formulată conform Regulii 34 a fost implementată satisfăcător.

Regula 34 Recomandarea iii.

81. *GRECO a recomandat i) să se asigure că independența parchetului este - în cea mai mare măsură posibilă - garantată prin lege, și ii) să se evalueze impactul modificărilor propuse asupra viitoarei independențe operaționale a procurorilor, astfel încât, dacă este necesar, să fie adoptate garanții suplimentare pentru a proteja împotriva intervențiilor.*

82. GRECO reaminteşte că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. GRECO a luat act de elaborarea modificărilor la Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor şi Legea privind organizarea judiciară. Contrar cadrului legal actual, care a redus independenţa procurorului cu privire la dispunerea soluțiilor, proiectul Legii privind statutul judecătorilor şi procurorilor prevedea în mod expres principiul independenţei procurorilor adiţional principiului stabilităţii, ceea ce a fost o evoluţie binevenită. Similar, proiectul Legii privind organizarea judiciară propunea înlăturarea posibilităţii procurorului ierarhic superior de a infirma soluţiile procurorului subordonat dacă erau neîntemeiate. În timp ce aceste proiecte de text au mers în direcţia corectă, GRECO nu a putut concluziona că recomandarea a fost implementată, chiar şi parţial, deoarece ambele proiecte încă erau - la acea vreme - într-un stadiu incipient de dezvoltare. GRECO a fost, de asemenea, preocupat de faptul că evaluările impactului legislaţiei în vigoare asupra independenţei operaţionale a procurorilor, derulate de CSM şi Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi

Justiţie, au părut să contrazică orientarea generală a modificării legislative propuse şi că, în loc să propună garanţii suplimentare, au părut să favorizeze sistemul existent care era în contradicţie cu recomandarea.

83. Autorităţile indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor, noua Lege privind CSM şi noua Lege privind organizarea judiciară, adoptate la data de 17 octombrie 2022, prevăd dispoziţii relevante pentru această recomandare. Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor prevede în mod expres principiul independenţei procurorilor adiţional principiului stabilităţii (art. 3 alin. 1) şi independenţa lor în efectuarea urmăririi penale şi dispunerea soluţiilor (art. 3 alin. 2). Legea privind organizarea judiciară prevede, *inter alia*, că parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice (art. 66 alin. 4). Şi Legea privind CSM prevede că CSM are dreptul (şi obligaţia) să acţioneze *ex officio* pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea lor profesională care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea (art. 31 alin.1).

84. GRECO reţine că evoluţiile legislative merg în direcţia primei părţi a recomandării (respectiv să asigure o independenţă mai mare pentru procurori şi operaţiunile lor). Cu toate acestea, nu a existat o evaluare a input-ului noilor legi privind statutul judecătorilor şi procurorilor, privind organizarea judiciară şi privind CSM, aşa cum solicită a doua parte a recomandării, dat fiind că aceste legi tocmai au fost adoptate.

85. GRECO concluzionează că recomandarea iii formulată conform Regulii 34 a fost parţial implementată.

Regula 34 Recomandarea v.

86. *GRECO a recomandat să se analizeze diferitele modificări care afectează drepturile și obligațiile, precum și răpunderea judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare astfel încât să se asigure predictibilitatea și claritatea suficiente a regulilor în materie, și pentru a evita ca acestea să devină o amenințare la adresa independenței sistemului judiciar.*

87. GRECO reaminteşte că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. Noua Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor, care era în stadiu de proiect la acel moment, prevedea îmbunătăţiri importante la regimul răspunderii judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare. GRECO a constatat că, per ansamblu, proiectul de lege părea să fie în direcţia recomandării. Cu toate acestea, proiectul de lege încă era într-un stadiu incipient de elaborare la acel moment şi nu fusese încă transmis Parlamentului.

88. Autorităţile române indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor şi procurorilor, adoptată la data de 17 octombrie 2022, a fost promulgată de către Peşedintele României la data de 15 noiembrie 2022. Această lege elimină rolul Ministerului Finanţelor, o instituţie plasată în afara autorităţii judiciare, din perspectiva procedurii răspunderii (materiale) a judecătorilor şi procurorilor pentru erori judiciare comise cu rea credinţă sau gravă neglijenţă. Un rol central este acum oferit CSM ca şi garant al independenţei sistemului sudiciar.

89. GRECO ia act de evoluţiile legislative referitoare la această recomandare ce exclud, *inter alia,* Ministerul Finanţelor din procedura răspunderii ceea ce pare a fi un pas în direcţia bună.În orice caz, autorităţile nu au prezentat o revizuire a sistemului şi a regulilor şi GRECO nu poate evalua practica la acest moment, dat fiind că Legea privind statutul judecătorilor şi procurorilor abia a fost adoptată.

90. GRECO concluzionează că recomandarea v formulată conform Regulii 34 a fost parţial implementată.

III. CONCLUZII

91. **Având în vedere cele de mai sus, GRECO concluzionează că România a implementat satisfăcător sau a tratat în mod satisfăcător şapte din cele treisprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare aferent Rundei a patra şi trei din cele cinci recomandări din Raportul de Follow-up la Raportul Ad-hoc (Raportul adoptat conform Regulii 34).**

92. În concret, recomandările ii, v, vii, viii, x, xi şi xii au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Recomandările i şi xiii au fost parţial implementate, iar recomandările iii, iv, vi, si ix au rămas neimplementate.

93. Recomandările i, ii şi iv din Raportul ad-hoc conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare iar recomandările iii şi v din Raportul ad-hoc conform Regulii 34 au fost parţial implementate.

94. Cu privire la membrii Parlamentului, o uşoară îmbunătăţire a fost constatată prin introducerea unui cod de conduită pentru membrii Parlamentului împreună cu un sistem pentru aplicarea lui şi au fost depuse eforturi pentru abordarea problematicii ridicării imunităţii membrilor Parlamentului. Cu toate acestea, transparenţa procesului parlamentar, per ansamblu, trebuie îmbunătăţită în continuare şi utilizarea procedurilor de urgenţă ar trebui redusă. Suplimentar, trebuie făcut mai mult pentru abordarea conflictelor de interese şi introducerea regulilor privind interacţiunea membrilor Parlamentului cu lobbyiştii. În cele din urmă, trebuie implementat un sistem de consiliere independentă pentru ca membrii Parlamentului să solicite consiliere în materie de integritate.

95. Cu privire la judecători şi procurori, o problemă principală care a fost tratată o reprezintă desfiinţarea secţiei speciale pentru investigarea infracţiunilor din sistemul judiciar, cu privire la care GRECO s-a opus puternic la înfiinţare. Au fost depuse eforturi pentru creşterea rolului Consiliului Superior al Magistraturii şi Inspecţiei Judiciare ca răspuns la riscurile de integritate a judecătorilor şi procurorilor prin, *inter alia,* formare şi acces la informaţii. Eforturi au fost, de asemenea, dedicate stabilirii noii legislaţii pentru judecători şi procurori pentru a le asigura independenţa. Adoptarea de către Senat, la data de 17 octombrie 2022, a noii Legi privind statutul judecătorilor şi procurorilor, a noii Legi privind organizarea judiciară şi a noii Legi privind Consiliul Superior al Magistraturii şi promulgarea lor la data de 15 noiembrie 2022, de către Preşedintele României, reprezintă paşi înainte importanţi, care trebuie să fie urmaţi de un număr de măsuri de implementare.

96. GRECO apreciază că actualul nivel de conformitate cu recomandările nu mai este „global nesatisfăcător" în sensul Regulii 31 revizuite, paragraful 8.3 din Regulile de Procedură. Prin urmare, GRECO decide să nu mai continue aplicarea Regulii 32 referitoare la membrii care nu sunt în conformitate cu recomandările incluse în Raportul de Evaluare.

97. În conformitate cu paragraful 8.2 al Regulii 31 revizuite din Regulile de Procedură, GRECO solicită şefului delegaţiei României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte (şi anume recomandările i, iii, iv, vi, ix din xiii din Raportul de evaluare aferent Rundei a patra şi recomandările iii şi v din Follow-upul la Raportul ad-hoc (Regula 34), până la data de 31 decembrie 2023.

98. În final, GRECO invită autoritățile din România să autorizeze, cât mai curând posibil, publicarea acestui raport, să îl traducă în limba națională și să pună această traducere la dispoziția publicului.